

ΝΙΚΟΥ ΠΟΤΑΜΙΤΗ

ΕΝ ΣΙΑΤΙΣΤΗ

Ἐκδόσεις “ΔΩΤΙΟΝ”
Ἰωάννινα 2006

© *Νίκος Κ. Ψημμένος*
Πετροσοπούλου 8, 453 33 Ίωάννινα.

Στή μνήμη
τῆς Δέσποινας Γκουτζιαμάνη - Ζωγράφου
μέ εὐγνωμοσύνη

*Ἐδῶ μιλοῦν κι οἱ πέτρες·
τῆ γλώσσα τους σὰ μάθεις,
τόπο θά ᾿χεις νὰ σταθεῖς...*

Μυθολογικό

Όταν ο Πύρινος άπλωσε τις φλόγες του
πέραν τῶν ὀρίων,
πού ο βασιλιάς Έγκέλαδος εἶχε παλιά χαράξει,
τότε
ἄγγιξε τὸν Συνάσκιο στὸ πονεμένο πόδι
κι ἐκεῖνος
μαζεύοντάς το γρήγορα
δυσὸ θύλακες κρυφούς
χωρὶς νὰ θέλει σμίλεψε
στὸν πέτρινο χιτώνα.
Ποῦ νὰ ἔξερε
πὼς κάποτε σ' αὐτοὺς
χίλια πετροχελίδονα θὰ κτίζαν τὴ φωλιά τους,
γιὰ νὰ πετοῦν ἐλεύθερα σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση...

Τὸ βουνὸ

*Γρίβας πὺ δὲν καλπάζει:
Κορυφογραμμὴ σὲ κίνηση χοροῦ,
πλατύχωρη ποδιὰ
νὰ τὴ χωρίζουν λεπτεπίλεπτες γραμμές
σὲ χρυσαφένια βοσκοτόπια
κι ἓνα κατώφλι
μὲ τὸ παλιὸ μας Φλωροχώρι...*

Ο «Γρίβας»

Στοιχεῖα ταυτότητας

Σ' ἀρχοντικῶν ὑπέρθυρα
 στίχοι τοῦ Ξενοφάνη·
σὲ γυναικωνίτες ἱερῶν ναῶν
 προσωπογραφίες διαδόχων του·
στὴ μνήμη τῶν κατοίκων
 ἀετοὶ δικέφαλοι,
 ὄψεις τοῦ Βοσπόρου,
 καράβια Βενετσιάνικα
καὶ
τραγούδια σὲ ρυθμοὺς νοσταλγικούς,
ποὺ σὲ γεμίζουν δάκρυ...

Πρὸς πρωτομάστορα

*Ἡ πρόσοψη πλατειά,
στή μέση της ὀρθῆ γωνία γιὰ τὴν πόρτα
καὶ τὰ σύμβολά μας σκαλιστά,
γιὰ νὰ ξέρουν ὅσοι θὰ ἔρθουν
τὸ ποιὸς ἤμουν καὶ ποιὸς ἦσουν:
Ὁ σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου,
ὁ δικέφαλός μας ἀετὸς εἰς πενταπλοῦν,
τὸ χαμόγελο τοῦ καλοῦπραματευτῆ μας
κι ὁ χρόνος κτίσης τοῦ σπιτιοῦ μας,
ποὺ τὴν ἀρχὴ τῆς νέας μας πορείας σημαδεύει...*

Σιάτιστα

Τοὺς θησαυροὺς σου ψηλαφώντας
ὁ νοῦς μου τρέχει σ' ἀτραπούς καὶ λεωφόρους,
ποὺ τὰ παιδιά σου χάραξαν σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση
ἀναζητώντας τὸ καλὸ σὲ λόγο, τέχνη καὶ πραμάτεια,
γιὰ νὰ στολίσουν ζηλευτὰ μόνο τ' ὄνομά σου...

Ἀποχαιρετιστήριο

Στῶν τριῶν τετάρτων τὸ ρυθμὸ
συμφάλλουν ὅλοι μὲ στεντόρειες φωνές
στίχους τοῦ χωρισμοῦ τους,
“γιατὶ κανεὶς ποτὲ δὲν ξέρει,
 ἂν ἴσως καὶ σὲ ξαναἰδῶ”,
καὶ στίχους ἱκετήριους,
ποῦ τὴν ψυχὴ λυγίζουν:
“Ἐλα στὸν τάφο μου ἐπάνω
 καὶ πὲς ἀκόμα σ’ ἀγαπῶ,
 ναί! σ’ ἀγαπῶ...”

Ἐπιστολῶν σπαράγματα,
ποῦ μᾶς μιλοῦν ἀκόμη γιὰ πρᾶξεις,
γιὰ φίλους,
γιὰ συγγενεῖς,
καὶ κλείνουν μὲ τὸ σπάραγμα
φωνῆς ξενητεμένου:
“Ἄχ! φίλτατη Π(ατρίδα)...”

Ὁ μεθ' ἡμῶν

Ὁ ἐν Ζέμονι τὸν κερδῶν Ἑρμῆν θεραπεύων
καὶ μεθ' ἡμῶν,

ἐν ἡμῖν

καὶ δι' ἡμῶν

ἐν Σιατίστη πάντα μένων

Ναοῦμ ὁ Μωραῖτης

τὸν γλυκύτατον τῆς πατρίδος του ἀέρα
ποτὲ ξανὰ δὲν θ' ἀναπνεύσει.

Ξένος στὰ ξένα κάποια στιγμή θὰ σθήσει

μὲ τὸν καημὸ στὸ βλέμμα του

καὶ μὲ τὸ ἄχ! στὰ χεῖλη...

Ὁ ἐν ἡμῖν καὶ δι' ἡμῶν

Τί κι ἄν ἐν τῇ ξένη
τὴν τελευταία σου ἄφησες πνοή
μὲ τὸ ἄχ! τῆς νοσταλγίας σου στὰ χεῖλη;
Μεθ' ἡμῶν,
ἐν ἡμῖν
καὶ δι' ἡμῶν
ἐν Σιατίστη πάντα μένεις
κι ἄς μὴν ἐπέστρεψες ποτὲ
τὸν γλυκύτατον ἀέρα ν' ἀναπνεύσεις
κι ἀπ' ὅλους τοὺς δικούς σου καὶ δικούς μας
τὸν τελευταῖο ἀσπασμό τους νὰ δεχτεῖς...

Ἐναγνώσεις

Ἐνάγνωση πρώτη:

Συγγενολοὶ ποῦ γιορτάζει
τὸν ἔρχομὸ γόνου του ξενητεμένου.

Ἐνάγνωση δεύτερη:

Συγγενολοὶ ποῦ γιορτάζει
τὸν ἔρχομὸ γόνου του μεγάλου καὶ τρανοῦ.

Ἐνάγνωση τρίτη:

Συγγενολοὶ ποῦ γιορτάζει
τὸν ἔρχομὸ γόνου του ξενητεμένου,

μεγάλου καὶ τρανοῦ

στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ κάποιων γερόντων
μὲ ρίζα σ' ἄλλον τόπο.

Ἐνάγνωση τέταρτη:

Στῆς Ἐλησιμόνας τὶς πατρίδες ἂν θὰ ψάξεις,
ρίζες μιᾶς ἄλλης πατρίδας θὲ νὰ βρεῖς...

Στή χώρα τῆς Ἀλησιμόνας

Κανείς τους δὲν περίμενε
νὰ βρεθεῖ στήν Ἀλησιμόνα!

Κι ὅμως,
ὄλο καὶ κάποιο περίγραμμα
θόλωνε στή μνήμη·
ὄλο καὶ κάποια λέξη
ξέφτιζε σὸ νόημά της·
ὄλο καὶ κάποιο χρώμα τῆς φωνῆς
ξεθώριαζε στή σμίξη μ' ἄλλο χρώμα.

Καθένας τους στήν Ἀλησιμόνα
κι ἡ Ἀλησιμόνα
λίμα κρυφῆ ὀμφάλιους νὰ κόβει λώρους...

Τὰ χελιδόνια

*Στὴν πόλη μας τὰ χελιδόνια
ἀργοῦν νὰ φτερουγίσουν
σὰν ἔρθουν ὅμως
ξαναβρίσκουν ὅλα τ' ὄνομά τους:
Περιστέρα, Σύρμω καὶ Μαλάμω,
Κώτιας, Λιάλιας, Μπίτιας καὶ Ναούμς...*

Ἐκ τοῦ κατὰ Γεώργιον Ζαβίραν

Δυσαρεστηθεὶς εἰς τὰ Νικολάου τοῦ Μαλεμβραχίου
ὁ δημοσία ὑπὸ τῶν προεστώτων τῆς Καστοριᾶς
ἐκβληθεὶς μοναχὸς Ἱερόθεος
ἐκινήθη πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν
ἔχων συνεργὸν καὶ τὸν Σιατιστέα Γεώργιον.

Κι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία;
Θεωρήσασα καὶ ἀνακρίνασα
τὰ συγγράμματα τοῦ ῥηθέντος Νικολάου,
τὸν μὲν κακο-Μεθόδιον ταῖς ἀραῖς καθυπέβαλεν,
τὰ δὲ κακο-τετράδια τῷ πυρὶ παρέδωκεν....

Υ.Γ. Ἐπ' ἐκκλησίας ἐν τῇ πολητεία ταύτῃ
αἱ ἀραὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
Ἱερᾶς Συνόδου
ἀνεγνώσθησαν δεόντως.

Ὁ πρόην πρότανης

*Μόνον ὡς συνεργὸς ἀνδρὸς δολίου
μποροῦσε πλέον τῆ δόξα ν' ἀκουμπήσει
ὁ πρότανης ὁ πρόην τῆς Παδούης·
στίχους σκαρώνοντας
στ' ἀνελλήνιστα ἑλληνικά του
ποῦ νὰ φανταστεῖ
τὸ πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροὶ
καὶ πῶς
αὐτοὶ ποῦ σέρναν τώρα τὸ χορὸ
θά 'ξεραν στοὺς ὀρίζοντες
παράθυρα ν' ἀνοίγουν...*

Ἡ ἄφιξη τοῦ Πάβλοβιτς

Παραξενεύτηκαν πολλοὶ
γιὰ τὸ πὼς ὁ Πάβλοβιτς
τόσο μακριὰ ταξίδεψε,
τὸ δάσκαλό τους μόνο γιὰ ν' ἀκούσει.

Ἄλλοι τ' ἀπέδωσαν στὴν τύχη,
ἄλλοι σὲ πιθανὴ συγγένεια
μὲ ταξιδιάρη συμπολίτη
κι ἄλλοι στὴ φήμη τὴν καλὴ
τῆς τόσο καλῆς σχολῆς τους.

Ἄραγε,
νὰ σκέφτηκε κανεὶς τους τότε
τὸ πὼς κι ἡ πόλη τους
σὰ φάρος πλέον φάνταζε,
ποῦ κι ἄλλους λαοὺς φωτίζει;

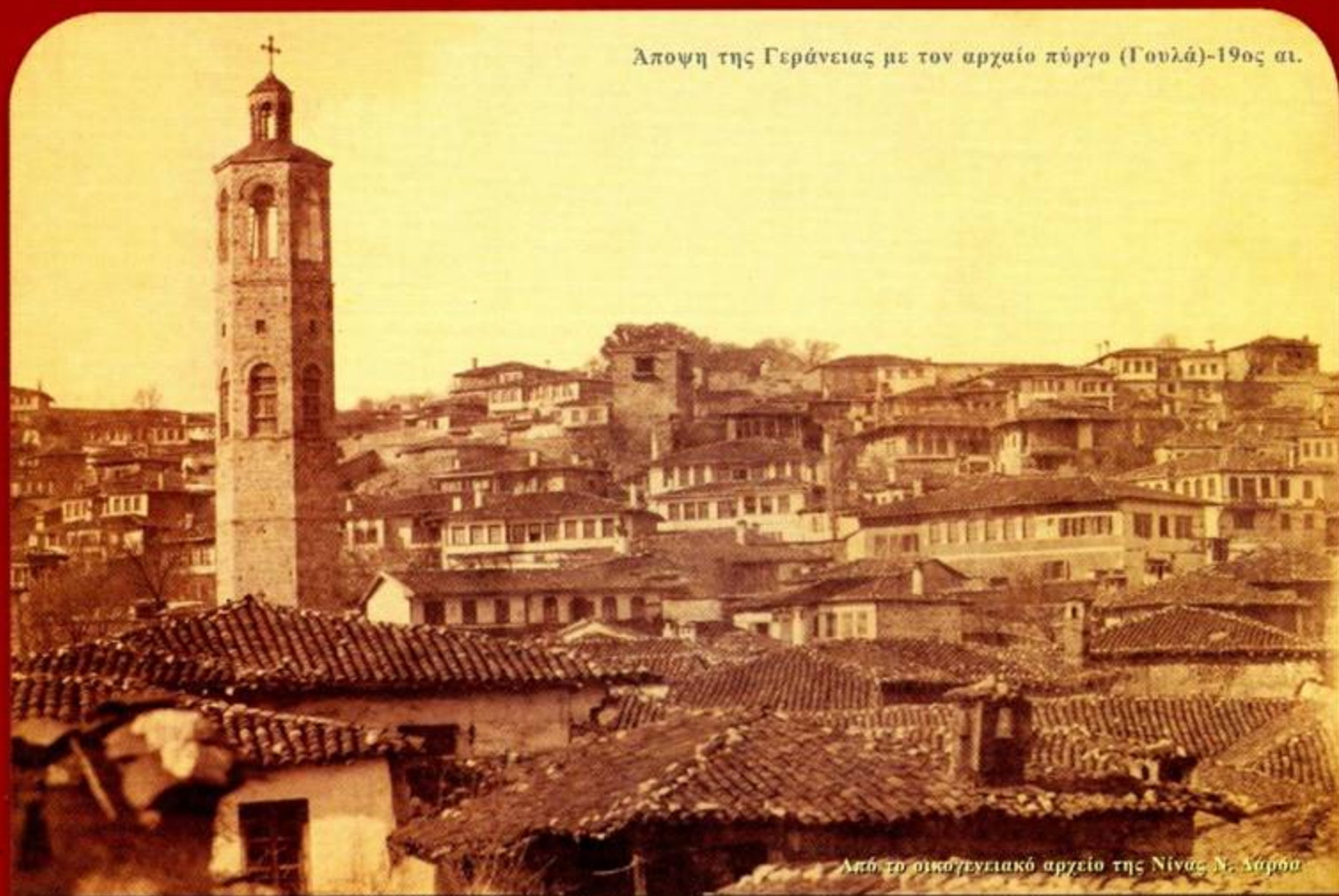
Βλέπω τὸ Ρήγα

*Βλέπω τὸ Ρήγα νὰ δακρύζει,
τοὺς Μαρκίδες νὰ γιορτάζουν
τὴ μεγάλη τους στιγμή
καὶ τοὺς συντρόφους τους
ν' ἀναρωτιοῦνται τραγουδώντας
“ὡς πότε παληκάρια...”*

*Ποῦ νὰ 'ξεραν
πὼς στὴν Τεργέστη θὰ τοὺς πλέξουνε σὲ λίγο
τοῦ πνιγμοῦ τους τὸ σχοινί...*

Τὰ παράθυρα

Ἄρνούμαι νὰ μετρήσω
τὰ παράθυρα τῆς πόλης,
ποῦ κατάματα τολμᾷ
τὸν ἥλιο ν' ἀντικρύσει·
ἄρκεϊ μου τὸ πὼς μαθαίνω,
γιατὶ τόσων λογίων τόσο φῶς
ἐκπέμπει πάντα γύρω της
ἐδῶ καὶ τρεῖς αἰῶνες...

Αποψη της Γεράνειας με τον αρχαίο πύργο (Γουλά)-19ος αι.

Από το οικογενειακό αρχείο της Νίνας Ν. Λαρού

Γεώργιος Ζαβίρας

Φιλογενής,
φιλόπονος,
διάπυρος λάτρης τῆς Παλλάδος;
Ἄναμφίβολα ναί!

Λίαν ἐπιπόλαιος στὰ πάντα
καὶ περιττὸν παράρτημα γραμμάτων;
Ἄσφαλῶς ὄχι!

Στὸ δαχτυλίδι του
 διαμάντια λαμπυρίζουν
κι ὅποιος στὸ φῶς τους λούζεται
ἓνα διαμάντι ἀκόμη ἀλιεύει...

Μιχαήλ Χατζημιχαήλ

Δὲν ξέρω,
ἄν ἦσουν ἄφρων καὶ μωρός,
γιὰ νὰ σὲ κλείσουν
στῆς Βιέννης τῶν Μωρῶν τῆ φυλακῆ·
δὲν ξέρω,
ἄν ἔπραξες ἀνοίκεια πολλά,
γιὰ νὰ σὲ στείλουν
στὴν πανίερη τῶν Μετεώρων μας Μονή.
Ξέρω
πὼς μὴ φρονῶν τὰ ποῦ φρονοῦν οἱ ἄλλοι
τὸ δρόμο διπλοχάραξες
πρὸς τόπους τῆς λαλίστατης σιωπῆς...

Μιχαήλ Δούκας

*Κι ἂν μύστης ποτὲ δὲν χρίστηκες
φιλοσοφικῶν, ὡς ἤθελες, ὀργίων,
τὸ δάκρυ σου τῆ σκέψη μας
ἀκόμα τῆ λαμπρύνει...*

*Κυρία Δέσποινα,
γιατί σὰν μὲ ρωτοῦν
τί ξέρω γι' ἀγγελούδια,
σὸ νοῦ μου μόνο τὴ μορφὴ σου
κάθε φορὰ νὰ φέρνω;*

Στήν πόλη μας σὰν ἔρθεις,
βρὲς ἀγκωνάρι ν' ἀκουμπήσεις
κι ἄσε κάθε σκέψη σου
στ' ἀνέσπερό της φῶς νὰ βαπτιστεῖ...

Ένα ποίημα του Έλβετου φίλου Kurt Kym

Σιάτιστα

Nackter Berg im Sommer rostet
dürres Gras im losen Stein.
Hoher Mauern schwere Blöcke
schliessen alte Häuser ein.

Hufschlag geht durch Seitengassen.
Dort in Gärten gibt es Bäume.
Willst Du schlafen flattern Dir
finstre Fahnen durch die Träume

Schweigend streift verborgne Klage
diese Stadt
stellt Dir eine schwere Frage.

25. September 1966

Kurt Kym

Σιάτιστα

Γυμνὸ βουνὸ σκουριάζει τὸ καλοκαίρι,
χόρτο ξηρὸ στὴ σκόρπια πέτρα.
Ὅγκοι βαρεῖς ψηλῶν τοίχων
περικλείουν σπίτια παλιά.

Χτύπημα ὀπλῆς διαβαίνει στὶς παρόδους.
Στοὺς κήπους ἐκεῖ ὑπάρχουν δέντρα.
Σὰν θελήσεις νὰ κοιμηθεῖς,
σημαῖες σκοτεινὲς φτερουγίζουν στὰ ὄνειρά σου.

Σιωπηρὰ σέρνεται παράπονο κρυμμένο·
αὐτὴ ἡ πόλη
ἓνα δύσκολο ρώτημα σοῦ θέτει.

Σημειώσεις

Σελ. 11. Πύρινος: Τὸ ὄνομα τοῦ ὄρου Μπούρινος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Συνάσκιος: Τὸ ὄνομα τοῦ ὄρου Συνιάτικος ἐπίσης κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Σελ. 12. Γρίβας: Τὸ ὄνομα τοῦ βουνοῦ, στοὺς πρόποδες τοῦ ὁποίου εἶναι κτισμένη ἡ Σιάτιστα. Φλωροχώρι: Προσωνύμιο τῆς Σιάτιστας στὰ χρόνια τῆς ἀκμῆς τῆς.

Σελ. 13. Ἡ φωτογραφία εἶναι ἔργο τοῦ παιδικοῦ φίλου μου Γιάννη Βαβίκη. Τὸν εὐχαριστῶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἄδεια δημοσίευσής τῆς.

Σελ. 15. Τὰ στοιχεῖα τῶν τελευταίων στίχων προέρχονται ἀπὸ τὴν κτητορικὴ ἐπιγραφή τοῦ ἀρχοντικοῦ Μανούση.

Σελ. 18-19. Τὸ σπάραγμα τῆς ἐπιστολῆς ἀνήκει στὴ συλλογὴ τοῦ συγγραφέα. Προέρχεται ἀπὸ τὸ στάχωμα τοῦ βιβλίου *Διήγησις Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνο*ς (Βενετία 1750), στὸ ὁποῖο γιὰ ἄγνωστους λόγους τὸ εἶχαν ἐνσωματώσει.

Σελ. 20-21. Τὰ δύο ποιήματα ἀποδίδουν τὰ ὅσα κατέγραψε σὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὴν “ποθεινοτάτη ... αὐταδέλφη” του Ἑλένη ὁ Σιατιστινὸς ἔμπορος Ναοὺμ Δημητριάδης Μωραΐτης στὶς 6 Μαρτίου 1822 ἀπὸ τὴν πόλη τῆς κεντρικῆς Γιουγκοσλαβίας Ζεμόυν. Ἀποσπάσματα τῆς ἐπιστολῆς δημο-

σίευσε ὁ Χρῖστος Ζαφεΐρης στὸ βιβλίῳ του *Βαλκάνιος πρ-
ματευτής*, Ἀθήνα 1998, σ. 224. Τὸ πῶς χαρακτηριστικό: “μὲ
τὸ ἄχ! πότε νὰ σᾶς ἰδῶ καὶ νὰ ἀναπνεύσω τὸν γλυκύτατον
τῆς πατρίδος ἀέρα τελειώνω τὸ παρόν μου, καὶ μένω ὁ μεθ’
ὑμῶν, ἐν ὑμῖν καὶ δι’ ὑμῶν.” Ὅπως σημειώνει ὁ Ζαφεΐρης,
ὁ Δημητριάδης Μωραΐτης πέθανε τὸ 1866 στὴ Βιέννη χωρὶς
νὰ ἔχει ἐκπληρώσει ποτὲ τὴν ἐπιθυμία του.

Σελ. 22-23. Ἡ φωτογραφία ἀνήκει στὴ συλλογὴ τοῦ συγ-
γραφέα. Ἀπεικονίζει τὸ συγγενολοί τῆς οἰκογένειας τοῦ
γνωστοῦ ἀρχιτέκτονα Ἀριστοτέλη Ζάχου, τὸν ὁποῖο φαί-
νεται πὼς ὑποδέχτηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα ὄχι στὴ
Σιάτιστα, ἀλλὰ στὴ νέα του πατρίδα. Ἀλησμόνα: Παλιὰ
λαϊκὴ ὄνομασία τῶν ξένων χωρῶν, στὶς ὁποῖες ξεχνᾶ κα-
νεὶς τὴν πρώτη του πατρίδα. Τὴν πληροφορία χρωστῶ
στοὺς φίλους Θωμᾶ Λάγγα καὶ Κώστα Πορπόρη, τοὺς
ὁποῖους ἰδιαίτερα εὐχαριστῶ.

Σελ. 26. Ποιητικὴ ἀπόδοση τῶν ὄσων γράφει γιὰ τὶς διώ-
ξεις, ποὺ ὑπέστη ὁ Μεθόδιος Ἀνθρακίτης, ὁ πῶς διάσημος
Σιατιστινὸς λόγιος Γεώργιος Ζαβίρας. Οἱ λέξεις κακο-Μεθό-
διος καὶ κακο-τετράδια προέρχονται ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ
ἀφορισμοῦ τοῦ Ἀνθρακίτη. Ὁ πρῶτος στίχος τοῦ ὑστερό-
γραφου ἀπὸ τὸν κώδικα Σιατίστης, ὅπου καὶ ἡ ἀνορθόγρα-
φη λέξη “πολητεία”. Σημειώνουμε ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἤρε
τὸν ἀφορισμὸ δύο χρόνια ἀργότερα (τὸ 1725).

Σελ. 27. Ὡς τὰ 1727 πρυτάνεις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πά-
δοβας ἐκλέγονταν φοιτητές. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν ὁ Γεώρ-

γιος Ρούσης, τοῦ ὁποίου στιχουργήματα σώζονται στοὺς ναοὺς τοῦ Ἁγίου Μηναῖ καὶ τοῦ προφήτη Ἡλία. Κατὰ τὸν Ζαβίρα ὑπῆρξε συνεργὸς στὴν καταστικοφάντηση τοῦ Ἀνθρακίτη ἀπὸ τὸν Ἱερόθεο, τὸν ὁποῖο νωρίτερα οἱ προεστῶτες τῆς Καστοριάς εἶχαν ἐκδιώξει ἀπὸ τὴν πόλη τους.

Σελ. 28. Πάβλοβιτς. Πρόκειται γιὰ τὸν Βούλγαρο λόγιο Παρθένιο Πάβλοβιτς (περ. 1695-1760), ποὺ σύμφωνα μὲ τὰ ἀπομνημονεύματά του (γράφηκαν τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1746) παρακολούθησε τὶς παραδόσεις τοῦ Ἀνθρακίτη γιὰ τὴ Λογικὴ καὶ τὰ Μαθηματικὰ τόσο στὴν Καστοριά ὅσο καὶ στὴ Σιάτιστα.

Σελ. 29. Ὑπενθυμίζεται ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ Ρήγα ἦταν καὶ ὁ Σιατιστινὸς Θεοχάρης Τουρούντζιας, ἐνῶ στὸ τυπογραφεῖο τῶν ἐπίσης Σιατιστινῶν ἀδελφῶν Μαρκίδη-Πούλιου τυπώθηκε ἡ *Νέα πολιτικὴ διοίκηση*.

Σελ. 30-31. Ἡ φωτογραφία προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς κ. Νίνας Δάρδα, τὴν ὁποία ἰδιαίτερα εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἄδεια δημοσίευσής της.

Σελ. 32. Ὁ Ζαβίρας σημειώνει στὸ αὐτοβιογραφικὸ του σημείωμα: "Οὗτος εἶ καὶ λίαν ἐπιπόλαιος ὧν ἐν πᾶσι ... ἀλλ' ἔμπης ἐπεὶ λίαν φιλογενῆς καὶ φιλόπονος, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἐξηκανθωμένῳ καὶ πολυταράχῳ ἐμπορικῷ βίῳ, εἶ καὶ πελάτης τοῦ Ἑρμοῦ, ἀλλ' ὅλως διάπυρος λάτρης τῆς Παλλάδος ... ἅς προσθέσωμεν καὶ αὐτόν... οἰοῖνε περὶ τὸν τι παράρτημα καὶ προσθήκην τοῖς λοιποῖς (συγγραφεῦσι)." Δαχτυλίδι του: Τὸ ἔργο του *Νέα Ἑλλάς*.

Σελ. 33. Κατὰ τὸν Ζαβίρα ὁ Σιατιστινὸς λόγιος Μιχαὴλ Χατζημιχαὴλ “διερέθισε πολλοὺς καθ’ ἑαυτοῦ ἐν ὑποψία γενόμενος ὡς ὅτι φρονεῖ τὰ τῶν νατουραλιστῶν· ἄλλοι δὲ ἐστοχάζοντο αὐτὸν ὡς ἄφρονα καὶ μωρόν, ὅθεν καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ φυλακὴν τῶν Μωρῶν· ἀλλ’ ἐλευθερωθεὶς ἐκεῖθεν ἐπέμφθη εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὅπου πολλὰ ἀνήκεια αὐτῷ ποιήσας ἐπέμφθη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Μοῆν τῶν Μετεώρων καὶ μεθ’ ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸ τοῦ Ἄθωνος ὄρος”.

Σελ. 34. Γὰρ τὸν ἐπίσης Σιατιστινὸ λόγιο Μιχαὴλ Δούκα ὁ Ζαβίρας μᾶς πληροφορεῖ: “Θέλων δὲ νὰ ἀρχίσῃ καὶ τὰ φιλοσοφικά, ἐμποδίσθη παρὰ τοῦ πατρὸς του ὅστις ἐφοβήθη μήπως καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἀκροατὴς γενόμενος ἤθελε διαπτύσῃ τὸν ἐμπορικὸν βίον περὶ ὃν αὐτὸς ἐνεκαλινδεῖτο· ὁ δὲ Μιχαὴλ κλαίων ἅμα καὶ ὀδυρόμενος, ἐδέετο τοῦ πατρὸς μακροθυμῆσαι ἐπ’ αὐτῷ καὶ ἀφήσῃ τοῦτον ὅπως καὶ τὰ φιλοσοφικά ὄργια μυηθῇ· ἀλλ’ ἰδὼν ὅτι μάτην τὴν πλίνθον ἐπλυνε κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος ὑπήκουσε τῇ πατρικῇ βίᾳ καὶ ὑπέκλινε τὸν αὐχένα εἰς τὰς πατρικὰς προσταγὰς· ὅθεν ἀποχαιρετηθεὶς ἀπὸ τὴν φίλην αὐτῷ παιδείαν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἐν Σκοπίοις τοῦ πατρὸς ἐργαστήριον ἐξασκούμενος τὰ τῆς ἐμπορίας.”

Σελ. 37-39. Ὁ Ἑλβετὸς φίλος Κούρτ Κύμ ἐπισκέφτηκε τὴ Σιάτιστα τὸ καλοκαίρι τοῦ ἔτους 1966 καὶ στίς 25 Σεπτεμβρίου ἔγραψε τὸ ποίημα, ποῦ δημοσιεύω ἐδῶ στὴ χειρόγραφη μορφή του καὶ σὲ μετάφραση. Ὁ Κύμ ζεῖ στὸ Μύνχενσταίν τῆς Βασιλείας, μιλάει καὶ γράφει ἐλληνικὰ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ἐδῶ μιλοῦν κι οἱ πέτρες	9
Μυθολογικό	11
Τὸ βουνό	12
Στοιχεῖα ταυτότητας	14
Πρὸς πρωτομάστορα	15
Σιάτιστα	16
Ἀποχαιρετιστήριο	17
Ἐπιστολῶν σπαράγματα	18
Ὁ μεθ' ἡμῶν	20
Ὁ ἐν ἡμῖν καὶ δι' ἡμῶν	21
Ἀναγνώσεις	22
Στὴ χώρα τῆς Ἀλησμόνας	24
Τὰ χελιδόνια	25
Ἐκ τοῦ κατὰ Γεώργιον Ζαβίραν	26
Ὁ πρόην πρύτανις	27
Ἡ ἄφιξη τοῦ Πάβλοβιτς	28
Βλέπω τὸ Ρήγα	29
Τὰ παράθυρα	30

Γεώργιος Ζαβίρας	32
Μιχαήλ Χατζημιχαήλ	33
Μιχαήλ Δούκας	34
Κυρία Δέσποινα	35
Στήν πόλη μας σάν ἔρθεις	36
Ἕνα ποίημα ἑνὸς Ἑλβετοῦ φίλου:	
Σὲ χειρόγραφη μορφή	38
Σὲ μετάφραση	39
Σημειώσεις	41

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: 26510 - 77358